

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek bakalářské práce Barbory Musilové

Vedoucí práce: doc. Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Olga Nádvořníková, PhD.

Ústav románských studií FF UK

Název bakalářské práce:

Le lexique du français maghrébin et sa présence dans Le Petit Robert

Obsah práce. Předkládaná bakalářská práce analyzuje vybrané lexémy spojené s geografickým regionem Maghrebu doložené v internetové verzi slovníku *Le Petit Robert* a představuje jejich sémantickou klasifikaci, zdrojový jazyk (arabština, berberština), a morfologické a další charakteristiky určující míru jejich adaptace do cílového jazyka (francouzštiny). Cennou součástí práce je příloha představující jednotlivé analyzované lexémy. Pečlivé zpracování se odráží i v závěrečném seznamu tabulek a grafů.

Formální aspekty práce. Práce je psána velmi dobrou francouzštinou; jazykové chyby a překlepy jsou vzácné (*tout le monde* místo *le monde entier* str. 9, *à la Belgique* místo *en Belgique* str. 35 apod.). Někdy se objevují problémy s jasností (jednoznačností) vyjádření, např. na str. 24: *Comme l'arabe et le berbère sont des langues complètement différentes, les maghrébins qui s'apprennent [sic] le français rencontrent souvent des problèmes* (jsou dané problémy v osvojování jazyka způsobeny rozdíly mezi arabštinou a berberštinou, nebo mezi arabštinou a berberštinou na jedné straně, a francouzštinou na druhé?). Bibliografické zdroje jsou dostatečné a systém bibliografického odkazování je systematicky veden poznámkami pod čarou. Není však úplně jasné, proč autorka v některých případech uvádí plný bibliografický odkaz (někdy včetně ISBN) a jindy pouze odkaz jménem autora a roku vydání (viz např. str. 16 nebo 27). Podstatnější ale je, že odkazování pomocí poznámky pod čarou smazává hranice mezi vlastním textem autorky a parafrází (citací?) zdrojového textu (např. na str. 25). Pak není jasné, jestli problematické (hodnotící) vyjádření typu *Les pronoms personnels sont parfois mal utilisés* je převzato ze zdrojového textu Kadlec (2012 – bez uvedení strany), nebo zda jde o formulaci autorky. Podobně je na téže straně (str. 25) problematické (chybné) konstatování, že ve větě *il est très connu ce site* jde o „ajout du pronom personnel dans la phrase dont le sujet est déjà exprimé“ – ve skutečnosti jde o tzv. dislokaci, která je typická i pro mluvenou francouzštinu v metropolitní Francii. Jednoznačné odlišení parafrázovaného textu a vlastního textu autorky (např. odkazováním pomocí autora a roku přímo v textu) by mohlo tuto otázku vyjasnit. V případě slovníku TLFi by pak bylo vhodné odkazovat názvem slovníku a nikoli zastřešující institucí (CNRTL), na jejichž internetových stránkách je slovník dostupný (oficiální doporučení lze nalézt na stránkách ATILF - <http://atilf.atilf.fr/>).

Hodnocení obsahu práce a náměty k diskusi. V úvodní, teoretické části autorka představuje jazykovou situaci v zemích Maghrebu a historický kontext, který je jejím zdrojem. Toto shrnutí je velmi cenné a zajímavé, jen by bylo vhodné jej alespoň částečně zasadit do teoretického rámce lingvistického výzkumu v oblasti jazykové politiky, jazykové změny a jazykového kontaktu. Tím by bylo možné se také vyhnout úvodním nepřesným vyjádřením (str. 9), v nichž

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav románských studií

autorka konstatuje, že jazyková změna a jazykové variety jsou důsledkem jazykového kontaktu. Ve skutečnosti je totiž jazykový kontakt sice potenciálně důležitým faktorem, ale jazyk se přirozeně vyvíjí i nezávisle na tomto kontaktu.

Jádrem práce je lexikografická analýza „maghrebského lexika“, které autorka identifikuje vyhledáním lexému *Maghreb* ve slovníkových heslech internetové verze slovníku *Le Petit Robert*. Takto získané lexémy následně pečlivě analyzuje z hlediska jejich morfologie, sémantické typologie, prvního dokladu, zdrojového jazyka a dalších faktorů a výsledky analýzy představuje v přehledných tabulkách a grafech. Cennou součástí práce je také pečlivé porovnání „maghrebských“ lexémů z Kadlec (2012) a jejich dokladů ve slovnících a již zmíněná Příloha představující všechny lexémy souhrnně.

V závěru práce by bylo vhodné zmínit některá omezení předloženého výzkumu, především omezení daná zvolenou metodologií vyhledávání lexémů ve slovnících: pokud bylo jako klíčové slovo zvoleno *Maghreb*, lze předpokládat, že ve výsledném seznamu se objeví především slova spojená specificky s kulturní a společenskou realitou dané lokality; mnoho slov užívaných v maghrebské francouzštině je ale velmi pravděpodobně označeno pouze jako výpůjčka z arabštiny (to potvrdilo i srovnání s publikací J. Kadlece, které autorka provedla). Kromě toho lze předpokládat, že oficiální (v podstatě normativní) slovník *Le Petit Robert* bude dávat přednost standardním výrazům před substandardními, a mnohé lexémy tak zůstanou mimo dosah zvolené metody analýzy. Také by bylo vhodné v závěru zdůraznit, že zdrojem výpůjček klasifikovatelných jako „maghrebské“ může být nejen jazykový kontakt přímo v geografické lokalitě Maghrebu, ale rovněž jazykový kontakt s mluvčími maghrebského původu přímo v metropolitní Francii. To naznačuje, že zvolené téma je opravdu živé a v diskusi by bylo možné se zamyslet nad tím, jaké další možnosti výzkumu otevírá.

Hodnocení: **výborně**

V Praze dne 7. 6. 2024

PhDr. Olga Nádvoříková, PhD.